

Vanwaar die publieke verontwaardiging over pedoseksuelen?

Scherpe controle is de enige oplossing

Nu maakt een kind natuurlijk wel vaker vervelende dingen mee. De tandarts kan bijvoorbeeld niet met je angst omgaan.
Foto ANP/Lex van Lieshout

Pedoseksuelen in een reservaat opsluiten is geen oplossing. Maar sommige daders gooien met het goedpraten van hun gedrag wel steeds olie op het vuur. Alleen effectieve methoden om delinquenten scherp in de gaten te houden kan de huidige klopjacht stoppen denkt Theo Boer.

In de afgelopen maanden heeft de publieke verontwaardiging over het vrij kunnen rondlopen van veroordeelde pedoseksuelen grote vormen aangenomen. Na burgerprotesten besloten de burgemeesters van Eindhoven en Utrechtse Heuvelrug om hun gemeente voor Sytze van der V. tot verboden gebied te verklaren. In beide gevallen vond de rechter dat geen goed idee. Het probleem zelf is daarmee nog allerminst opgelost.

Macht
Er zijn verschillende redenen waarom seks met minderjarigen een probleem is. Om te beginnen gaat het vaak om een niet onaanzienlijk leeftijdsverschil. De pedoseksueel mag zich dan nog zo ‘nabij’ voelen, mag die afstand tussen een kind en hem (we hebben het meestal over mannen) nog zo klein vinden, maar dat is schijn. Voorzover er aantrekkingskracht door een kind wordt ervaren, heeft die juist te maken met noties als macht, voorbeeldfuncties en ongelijkheid. En dat terwijl seksuele intimiteit slechts mogelijk is als er sprake is van gelijkheid. Natuurlijk kan er ook tussen generaties sprake zijn van tederheid. De tederheid die je daar aantreft leidt echter uitgerekend niet tot seks. De grootmoeder die haar kleindochter op schoot neemt, de vader die met zijn kinderen stoeit, de zoon die zijn bejaarde vader streelt. Het is goed dat er bepaalde gebieden zijn waar seks taboe is.

Daar komt bij dat seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen voor die laatste vrijwel altijd de ‘eerste keer’ zijn. Vaak wordt met de eerste seksuele ervaringen een toon gezet. Ongetwijfeld bestaan er die spreekwoordelijke uitzonderingen op de regel, mensen die hun eerste seksuele ervaringen van zich af kunnen zetten, zelfs al waren die vreemd, ongelijk of anderszins onaangenaam. Maar wat we zeker weten is dat vele anderen (de meesten?) hun eerste ervaringen een leven lang met zich meedragen. Alleen al om die reden moet iemand van seks met kinderen en pubers afzien: om zelfs het risico van traumatisering te vermijden.

Klap
Nu maakt een kind natuurlijk wel vaker vervelende dingen mee. Je krijgt een klap op het schoolplein, je fiets wordt gestolen, de tandarts kan niet met je angst omgaan of een vriendinnetje maakt het uit. Dat soort dingen zijn al erg genoeg, maar ze hebben één ding gemeen: ze tasten zelden het vermogen van een kind aan om zich te ontplooien en zich gelukkig te voelen. Wie echter aan iemands seksualiteit komt, vergriipt zich aan precies dat vermogen. Als een pak slaag, een fietsendiefstal of een blauwtje lopen te vergelijken zijn met het beschadigd raken van een blad van een plant - ook al erg genoeg -, zijn zaken als incest, pedoseksualiteit en verkrachting een beschadiging van de bloem zelf. Bij kinderen gaat het dan

ook nog eens om een bloem in de knop, dat wil zeggen: aantasting kan de bloei zelf in gevaar brengen. Het bederf van het beste kan dan leiden tot het slechtste.

Dader
Er wordt wel eens gezegd dat seks met pubers minder erg is dan met bijvoorbeeld peuters. Opvallend genoeg blijken veel pedoseksuelen seks met jonge kinderen zelf ook af te keuren. Wie zich er wel aan heeft bezondigd, beschrijft dit nogal eens als iets wat hem ‘overkomt’ en minder vaak als iets wat ook met argumenten is te verdedigen. Over seks met jonge pubers hoor je die rationalisaties intussen wél. Immers, ‘deze kinderen beleven er zelf ook plezier aan’ en ‘zijn oud genoeg om nee te zeggen’. Zelfs in zijn meest recente interviews blijkt dat Sytze van der V. seks met pubers niet ziet als een moreel probleem, maar uit-

noten. Maar de keerzijde is dat de puber vanaf het eerste moment ook dader is vanwege het eigen aandeel, hoe klein ook, aan die seksuele ‘relatie’. Juist het feit dat een puber aan die traumatische ervaring ten dele ook prettige herinneringen bewaart, kan hem in een onmogelijk conflict met zichzelf brengen. Zie dat maar eens achter je te laten als je zelf kinderen hebt of beroepsmatig met kinderen te maken hebt. Het is misschien niet onderzocht, maar het lijkt me dat ook hier deze trieste regel opgaat: voorzover iemand aan zijn eigen trauma medeplichtig is, loopt hij een grotere kans om ooit zelf dader te worden.

Een toegangsverbod tot de gemeente dan maar? Flyers rondbrengen in woonwijken: ‘Ginds woont een veroordeelde pedoseksueel’? Iemands ruiten ingooien? Een reservaat op een afgelegen

en niemand voor God beter is dan een ander. Intussen maken sommige pedoseksuelen het de heters wel heel gemakkelijk. Van der V. merkte onlangs op dat hij zich slechts eens per twintig jaar aan een jongen vergriipt. Niet alleen is dat feitelijk onjuist maar ook geeft hij daarmee aan dat hij het delict zelf kennelijk niet ernstig vindt. Een andere veroordeelde bleef, ondanks dat hij zijn eigen misstap afkeurde, wel met jonge jongens weekenden uitgaan.

Het gebrek aan probleeminzicht dat hieruit spreekt draagt bij aan de voortgaande stigmatisering van pedoseksuelen. Het is in ieders belang dat Justitie én veroordeelde zedendelinquenten nieuwe en strengere eisen inzake de verantwoordingsplicht van deze laatsten afspreken. Reclaseringsambtenaren moeten effectieve methoden hebben om iemands gangen na te kunnen gaan. Wordt zo’n oplossing niet gevonden, dan ben ik bang dat de klopjacht die nu gaande is, nog allerminst ten einde is.

Theo Boer

Dr. Theo Boer is Universitair Docent ethiek aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) te Utrecht

Opvallend genoeg blijken veel pedoseksuelen seks met jonge kinderen zelf ook af te keuren